

CHET EL OLIMLARI TOMONIDAN GURUHDAGI O'SMIRLAR VA AUTSAYDERLAR MUAMMOSINI O'RGANILISHNING O'ZIGA XOSLIGI

Qurbonova Saidaxon Miralimjanovna

FarDU, Sirtqi Bo'lim, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası o'qituvchisi

ARTICLE INFO.

Kalit so'zlar:

O'tish davri, o'smirlik davri,
motivatsiya, intellectual, obraz.

Annotatsiya

Mazkur maqolada chet el olimlari tomonidan guruhdagi o'smirlar va autsayderlar muammosini o'rganilishning o'ziga xosligi bo'yicha ilmiy tadqiqotlarning tavsiiyalari ifodalangan. Shuningdek, maqolada mazkur masala yuzasidan muallif tomonidan shakllantirilgan ilmiy taklif va amaliy tavsiiyalar ham o'z ifodasini topgan.

<http://www.gospodarkainnowacje.pl/> © 2022 LWAB.

Har bir yosh o'z yo'lida yaxshi, shu bilan birga, har bir yoshda o'ziga xos xususiyatlar mavjud, qiyinchiliklar mavjud. O'smirlik Yoshi xam bundan istisno emas.

O'smirlik insonning ontogenetik rivojlanishining o'ziga xos davri sifatida tushuniladi, uning o'ziga xosligi bolalik va yetuklik o'rtasidagi oraliq holatida yotadi. Bu juda ko'p davrni qamrab oladi. Uning boshlanishi 11-12 yilga to'g'ri keladi va turli yo'llar bilan tugaydi: 15 dan 17-18 yoshgacha.

L. V.Vygotskiy o'smirni qiziqish nuqtai nazaridan ko'rib chiqishni taklif qiladi, bu reaksiyalarning yo'nalishini belgilaydi. Misol uchun, o'smirlar xulq-atvorining xususiyatlari (maktabda muvaffaqiyatining pasayishi, ota-onalar bilan munosabatlarning yomonlashuvi) bu yoshdagi barcha qiziqish tizimini tubdan qayta qurish bilan izohlanishi mumkin.

D.B.Elkonin, 11-17 yoshni o'smirlik davri deb ataydi, bu faoliyatning yyetakchi shakllarini o'zgartirish mezonlariga asoslanadi. Lekin u ikki bosqichga bo'linadi:

- o'rta maktab yoshi (11-15 yosh), yetakchi faoliyat muloqot bo'lsa,
- Katta maktab yoshi (15-17 yosh), yetakchi faoliyat ta'lim va professional faoliyat bo'ladi.

Shuni ta'kidlash kerakki, Vygotskiy va Elkonin o'smirni odatda barqaror deb hisoblashgan, garchi u haqiqatan ham juda tez sodir bo'lsa ham. O'smirlik yoshini boshlang'ich maktab va yoshlikdan ajratib turadigan vaqt, L. S. Vygotskiy 13 va 17 yosh inqirozlarini ko'rib chiqdi. D. B. Elkonin va T. V. Dragunova 11-12 yoshini boshlang'ich maktabdan o'smirlik davriga o'tish davri deb hisoblashadi. O'smirlik yoshligidan ajralib turadigan inqiroz, D. B. Elkonin 15 yil inqirozini ko'rib chiqadi va yoshlarni katta yoshlilikdan ajratib turadi - 17 yil inqirozi.

O'smirlik chegaralari aniq belgilanmagan, har bir o'smirda ular individualdir. "O'smirlik" tushunchasi bilan bir qatorda "o'tish davri" tushunchasi ham qo'llaniladi. Bu davrda o'smir o'zining rivojlanishida katta yo'lni bosib o'tadi: o'zi va boshqalar bilan ichki mojarolar orqali, tashqi buzilishlar va yuksalishlar orqali u shaxsiyat tuyg'usini topishi mumkin. Ushbu yosh davrida bolada ongli xatti-

harakatlar asoslari mavjud Bo'lib, axloqiy g'oyalar va ijtimoiy munosabatlarni shakllantirishda umumiy yo'nalish paydo Bo'ladi.

O'smirning bilim qobiliyatini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari ko'pincha maktab ta'limida qiyinchiliklarga olib keladi: qobiliyatsizlik, kam xatti-harakatlar. Ta'limning muvaffaqiyati asosan ta'lim motivatsiyasiga, o'smirlik uchun o'qitiladigan shaxsiy ma'noga bog'liq. Har qanday ta'limning asosiy sharti-bilim olish va o'zini va o'quvchini o'lchash istagi. Ammo haqiqiy maktab hayotida o'smirning ta'lim olish ehtiyoji bo'lmagan va hatto ta'limga qarshi faol ravishda qarshi turadigan vaziyatga duch kelish kerak.

O'smirning bilim sohasining xususiyatlarini bilish juda muhimdir, chunki ta'lim berishda bu xususiyatlarni hisobga olish kerak.

Yetakchi lavozimlar ijtimoiy-foydali faoliyatni va tengdoshlari bilan samimiy va shaxsiy muloqotni boshlaydi. O'smirlik davrida ideal, professional niyatlar bilan bog'liq ta'limning yangi sabablari paydo bo'ladi. Ta'lim ko'plab o'smirlar uchun shaxsiy ma'noga ega.

Nazariy fikrlash elementlari shakllana boshlaydi. Fikrlash umumiy va xususiy. O'smir intellektual muammolarni hal qilishda intellektual bilan ishlaydi. Bu haqiqatni tahlil qilishda eng muhim xarid. Tasniflash, tahlil qilish, umumlashtirish kabi operatsiyalar rivojlanmoqda. Refleksiv fikrlash rivojlanadi. O'smirning diqqat-e'tibori va baholanishi uning intellektual faoliyati hisoblanadi. O'smir kattalar fikrlash mantig'ini oladi.

O'smirning aqliy rivojlanishining mazmuni o'z-o'zini anglashning rivojlanishiga aylanadi. O'smirning shaxsiyatini tavsiflovchi eng muhim xususiyatlardan biri-o'z-o'zini hurmat qilish va "men"imidjining barqarorligi. O'smirning o'zligini anglashning muhim mazmuni uning jismoniy "men" ning obrazi – uning jismoniy qiyofasini tushunish, o'zini "erkaklar" va "ayollik" standartlari nuqtai nazaridan taqqoslash va baholashdir. Jismoniy rivojlanishning o'ziga xos xususiyatlari o'smirlardagi o'z-o'zini hurmat qilish va o'z-o'zini hurmat qilishning pasayishiga olib kelishi mumkin. Tashqi ko'rinishning kamchiliklari (haqiqiy yoki xayoliy) o'zlarini to'liq qabul qilmaslik, kamsitishning barqaror tuyg'usiga qadar juda og'riqli tarzda boshdan kechirilishi mumkin.

O'smir tengdoshlari bilan muloqot qilish uchun kuchli ehtiyojga ega. O'smirning xatti-harakatining asosiy sababi tengdoshlar orasida o'z o'rnini topish istagi. Bunday imkoniyatlarning etishmasligi ko'pincha ijtimoiy noqulaylik va huquqbuzarliklarga olib keladi. Do'stlarning baholashlari o'qituvchilar va kattalarning baholashlaridan ko'ra ko'proq ahamiyatga ega. O'smir guruhning ta'siri, uning qadriyatlarini bilan maksimal darajada tasdiqlangan; agar uning tengdoshlari orasida mashhurliigi xavf ostida bo'lsa, u juda tashvishlidir.

Yangi ijtimoiy mavqega ega Bo'lishga intilib, o'smir o'quvchilarning ishlaridan tashqariga ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan boshqa sohaga o'tishga harakat qiladi.

O'smirlar ko'pincha tengdoshlarining fikriga tayanmoqdalar. Agar yosh o'quvchilar notanish kattalar bilan aloqa qilishda katta tashvish uyg'otsa, o'smirlar ota-onalar va tengdoshlar bilan munosabatlarda keskinlik va tashvishlarga ega. O'z ideallari bilan yashash istagi, bu xatti-harakatlarning rivojlanishi o'smirlar va ularning ota-onalari hayotiga bo'lgan qarashlarning to'qnashuvlariga olib kelishi va ziddiyatli vaziyatlarni yaratishi mumkin. Tez biologik rivojlanish va mustaqillik istagi bilan bog'liq holda, o'smirlar tengdoshlari bilan munosabatlarda qiyinchiliklarga duch kelishmoqda.

Yuqoridagilardan kelib chiqadiki, o'smirlik davri – shaxsning faol shakllanishi, shaxsning o'z faol faoliyati orqali ijtimoiy tajribani buzish, uning shaxsiyatini o'zgartirish, "men"ni shakllantirish vaqti. O'smirning shaxsiyatining Markaziy neoplazmasi, bu davrda, kattalar his-tuyg'ularini shakllantirish, o'z-o'zini anglashni rivojlantirishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi” – Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti, 2022. – 416 bet.
2. “Motivatsiya nazariyalari va ularni tashkilotlarda qo‘llash: xatarlarni tahlil qilish”: Tadqiqot pog‘onasi. 2019.11.27. Researchleap.com.
3. Dilshodbek o‘g‘li, R. S. (2022). SPORTCHI PSIXOLOGIK SALOMATLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 117-121.
4. Dilshodbek o‘g‘li, R. S. (2022). PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE SPORTSMAN PERSONALITY DURING COMPETITIONS. *IJTIMOIIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIIY JURNALI*, 2(11), 215-221.
5. Dilshodbek o‘g‘li, R. S. (2022). Motiv Va Motivatsiya Muammosining Jahon Va Mahalliy Psixologlar Tomonidan Tadqiq Etilganligi. *American Journal of Social and Humanitarian Research*, 3(11), 256-259.
6. Mamatisakov, J. J. O. G. L., Abduqaxxorov, L. S. O. G. L., Rahmatjonov, A. A. O. G. L., & Vahobjonov, A. A. O. G. L. (2021). REGIONAL ASPECTS OF DEVELOPMENT OF TOURIST ROUTES. *Scientific progress*, 2(8), 57-60.
7. Rakhmatdjonov Shokhjohon Dilshodbek o‘g‘li. (2022, January 23). THE ROLE OF PHYSICAL CULTURE IN PROVIDING THE PSYCHOLOGICAL HEALTH OF THE ATHLETE. INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION, Canada.
8. Dilshodbek o‘g‘li, R. S. (2022). SPORTCHI PSIXOLOGIK SALOMATLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 117-121.
9. Sodirzoda, M. M. (2021). TO INCULCATE NATIONAL AND SPIRITUAL VALUES IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH ETIQUETTE LESSONS. *Conferencea*, 31-32.
10. Gulnoza, R., & Lola, K. (2022). OBRAZLAR TALQINIDA LINGVISTIK IMKONIYATLAR. *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*, 2(Special Issue 3), 91-95.
11. Sodirzoda, M. M. (2021). Ways to cultivate the creative thinking of beginners in the classroom through information and communication technologies. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 955-958.
12. Sodirzoda, M. M. (2021). Techniques of using folk proverbs in the cultivation of oral speech of primary school students. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 481-484.
13. Jabborova, M. (2021). THE IMPORTANCE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE SOCIAL DEVELOPMENT OF SOCIETY. *Экономика и социум*, (6-1), 129-132.
14. Jabborova, M. (2022). BO’LAJAK PEDAGOGLARNI TAYYORLASH TIZIMIDA MALAKAVIY AMALIYOTNING ROLI. *Scientific progress*, 3(4), 167-173.
15. Kodiraliyevna, J. M. (2022). TARBIYACHI KASBINING MA’NAVIY AXLOQIY NEGIZLARI. *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)*, 2(Special Issue 2), 64-70.
16. Zhabborova, M. R. K. (2021). Мактабгача таълим соҳаси талабаларида бошқарувчанлик қобилиятларини ривожлантириш. *Молодой ученый*, (17), 394-395.
17. Uljaevna, U. F., & Shavkatovna, S. R. (2021). Development and education of preschool children. *Academicia: an international multidisciplinary research journal*, 11(2), 326-329.

18. Oljayevna, O., & Shavkatovna, S. (2020). The Development of Logical Thinking of Primary School Students in Mathematics. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*, 8(2), 235-239.
19. Shavkatovna, S. R. N. (2021). METHODOLOGICAL SUPPORT OF DEVELOPMENT OF CREATIVE ACTIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS. *Conferencea*, 74-76.
20. Shavkatovna, S. R. (2021). DEVELOPING CRITICAL THINKING IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS. *Conferencea*, 97-102.
21. Vasiljonov, A. (2022). BASIC THEORETICAL PRINCIPLES OF CORPUS LINGUISTICS. *Academicia Globe: Inderscience Research*, 3(02), 173-175.
22. Джалолова, М. Рахманова, Э. Ю., & Косимова, Х. Н. (2021). ВОСПИТАНИЕ СЕНСОРНОГО ВОСПРИЯТИЯ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА. *Scientific progress*, 1(6), 102-106.
23. Косимова, Х. Н. (2021). КИТОБХОНЛИК КЎНИКМАСИНИ ШАКИЛЛАНТИРИШДА ОИЛАГА ПЕДАГОГИК ТАВСИЯЛАР БЕРИШ ТИЗИМИ. *Scientific progress*, 1(6), 107-110.
24. Kasimova, K. N. (2022). The role of reading culture in increasing the effectiveness of education and upbringing. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 11(2), 17-24.
25. Ismoilov, I., & Qosimova, X. (2022). OILADA ERKIN FUQARO SHAXSI VA BARKAMOL AVLODNING SHAKLLANISHI. *SO 'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI*, 1(1), 232-238.
26. Sobirovna, U. O. (2022). The Use of Mnemotechniques in Teaching Younger Schoolchildren. *Spanish Journal of Innovation and Integrity*, 6, 446-450.
27. Usmanova, O. S. (2022). National curriculum and new generation mathematics textbook. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 11(2), 11-16.
28. Ботирова, Н. Д. (2019). РАЗВИТИЮ ПРОДУКТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ. *Гуманитарный трактат*, (61), 4-6.
29. Ботирова, Н. (2020). Обучающие возможности тестовых технологий. *Профессиональное образование и общество*, (3), 68-71.
30. Ботирова, Н. Д. РАЗВИТИЮ ПРОДУКТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE THINKING OF YOUNGER SCHOOLBOYS. *Журнал выпускается ежемесячно, публикует статьи по гуманитарным наукам. Подробнее на, 4.*
31. Ботирова, Н. Д. & Алимджонова, М. Ю. (2022). БЎЛАЖАК БОШЛАНГИЧ СИНФ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ ЭВРИСТИК ФАОЛИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ТАШКИЛИЙ ОМИЛЛАРИ. *Scientific progress*, 3(4), 519-524.
32. Alimjanova, M. (2020). PEDAGOGICAL SYSTEM OF FORMATION OF RESPONSIBILITY IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS ON THE BASIS OF NATIONAL VALUES. *Theoretical & Applied Science*, (4), 914-917.
33. Alimjonova, M. Y. (2021). The role of the national values in the history of pedagogical education. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(3), 1040-1044.
34. Alimjanova, M. (2021). ABOUT GENDER STEREOTYPES. *Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL)*, 2(06), 72-76.
35. Kalandarovna, Y. L. (2022). IDENTIFICATION AND EDUCATION OF GIFTED CHILDREN. *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603*, 11(10), 42-47.

36. Юлдашева, Д. М. Аскарлова, Д. & Зоҳидова, М. (2021). Ўзбек болалар нутқига доир матнларда лакуна. *Academic research in educational sciences*, 2(2), 926-931.
37. Askarova, D. I. (2022). THE ROLE OF FOLK PEDAGOGY IN THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS. *Oriental Journal of Social Sciences*, 2(02), 89-96.
38. Askarova, D. I., & Jabborova, M. K. (2022). THE INTRODUCTION OF GENDER ISSUES IN PRESCHOOL EDUCATION ON THE EXAMPLE OF FOLK PEDAGOGY. *Oriental Journal of Social Sciences*, 2(05), 81-87.
39. Karimov, U. U. (2021). Scientific and Theoretical Foundations of the Formation of the Social Environment in the Family. *Oriental Journal of Social Sciences*, 37-40.
40. Rahmonov, U., Ergashev, A., Nazhmetdinova, M., & Usmonova, S. (2021, November). IN THE FORMATION OF THE SOCIO-SPIRITUAL THINKING OF YOUNG PEOPLE IN THE MUSICAL ART OF THE GREAT SCHOLARS OF THE EASTERN RENAISSANCE POSITION HELD. In *Archive of Conferences* (pp. 36-39).
41. Karimovich, U. R., Mamasodikovna, N. M., & Abdullaevich, E. A. (2021). The Role and Importance of Music Clubs in the Leisure of Young People. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 2(2), 47-49.
42. Rahmonov, U., Ergashev, A., Atabaeva, S., & Dilfuzakhon, S. Y. (2021, December). THE ROLE OF THE SPIRITUAL ENVIRONMENT IN THE PENETRATION OF POP MUSIC IN UZBEKISTAN. In *Archive of Conferences* (pp. 51-53).
43. Rahmonov, U., Ergashev, A., Atabaeva, S., & Dilfuzakhon, S. Y. (2021, December). THE ROLE OF THE SPIRITUAL ENVIRONMENT IN THE PENETRATION OF POP MUSIC IN UZBEKISTAN. In *Archive of Conferences* (pp. 51-53).
44. Ulugbek, R. (2021, January). AN ANALYSIS OF WORDS WHOSE EMOTIONAL MEANING CHANGES IN MODERN ENGLISH LINGUISTICS. In *Euro-Asia Conferences* (Vol. 1, No. 1, pp. 131-136).
45. Kuchboev, A. E., Najmidinov, E. K., Mukhamediev, M. A., Karimova, R. R., & Yildiz, K. (2021). Morphological and ecological features of some nematodes of the genus *Rhabdochona* in marinka obtained from Fergana Valley, Uzbekistan. *Journal of Parasitic Diseases*, 45(4), 1084-1089.
46. Нажмиддинов, Э. Х. Кучбоев, А. Э., Мухаммадиев, М. А., & Соатов, Б. Б. (2021). Эколого-морфологические характеристики нематод рода *Rhabdochona*-паразитов обыкновенной маринки. *Теория и практика борьбы с паразитарными болезнями*, (22), 387-393.
47. Юлдашев, Э. & Нажмиддинов, Э. (2013). БРАКОНИДЫ (Hymenoptera, Braconidae) РОДА *ROGAS NEES* ФАУНЫ СРЕДНЕЙ АЗИИ. In *Биоразнообразие и рациональное использование природных ресурсов* (pp. 134-136).
48. Azhar, M. A. B., Hassan, W., & Rahim, U. (2012, October). PID control behavior and sensor filtering for a self balancing personal vehicle. In *2012 International Conference of Robotics and Artificial Intelligence* (pp. 7-10). IEEE.
49. Mohinur, D., & Rahimjon, U. (2022). A STUDY OF MEMORY PROCESSES AND THEIR DEVELOPMENT IN PRESCHOOL. *Uzbek Scholar Journal*, 5, 62-65.
50. Rahim, U. (2021, May). SOCIAL FACTORS OF THE INTERDEPENDENCE OF MENTAL AND PHYSICAL ACTIVITY. In *Archive of Conferences* (Vol. 25, No. 1, pp. 6-7).
51. Iqboljon, S. (2022). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUV JARAYONIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH. *IJODKOR O'QITUVCHI*, 2(20), 137-140.

52. Мирзабоев, Й. А. (2022). ТУР ЎЗГАРИШ ЧИЗИҚЛАРИ УЧТА БЎЛГАН, ГИПЕРБОЛИК ҚИСМЛАРИНИНГ ҲАММАСИ ХАРАКТЕРИСТИК УЧБУРЧАКЛАРДАН ИБОРАТ БЎЛГАН БЕШБУРЧАКЛИ СОҲАДА УЧИНЧИ ТАРТИБЛИ КЎРИНИШДАГИ ПАРАБОЛИК-ГИПЕРБОЛИК ТЕНГЛАМА УЧУН БИТТА ЧЕГАРАВИЙ МАСАЛА ҲАҚИДА. *THEORY AND ANALYTICAL ASPECTS OF RECENT RESEARCH*, 1(5), 363-366.
53. Расулов, М. Ф. & оглы Кодиров, Ш. М. (2021). ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ ЗИЁРАТГОҲЛАРИ ТАРИХИДАН ЛАВҲА (Пир Сиддик ва “Киргил ота мазор” зиёратгоҳлари мисолида). *ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ*, 4(8).
54. Рахимова, Қ. Н. Қ. (2022). Яшил бизнес ахамиятининг ортиб боришининг ижтимоий-иқтисодий зарурати. *Scientific progress*, 3(2), 880-885.
55. Rakhimova, K. (2022). SOCIO-ECONOMIC NECESSITY OF INCREASING THE IMPORTANCE OF GREEN BUSINESS. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(4), 1034-1037.
56. Husanbek, Q., & Raximova, K. N. (2022). OILAVIY KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING ANAMIYATI VA ZARURIYATI. *Gospodarka i Innowacje*. 24, 1103-1108.
57. Мохигул, А. & Рахимова, К. (2022). ҚУРИЛИШ МАТЕРИЛЛАРИ САНОАТИ КОРХОНАЛАРИДА ИШЛАБ ЧИҚИШ ПОТЕНЦИАЛИДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ СТРАТЕГИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ. *Gospodarka i Innowacje.*, 24, 999-1002.
58. Raximova, K. N., & Abdurahmon Mominjon og, A. (2022). YASHIL HOM-ASHYOLARDAN QURILISH SOHALARIDA FOYDALANISH SAMARADORLIGI. *Gospodarka i Innowacje.*, 24, 957-960.
59. Qizi, R. K. N. M., & Kadirovna, A. M. (2022). ISHCHI KUCHIGA TALAB VA TAKLIFNI ISTIQBOLLASHTIRISH. *Ta'lim fidoyilari*, 8, 149-153.
60. Рахимова, К. Н. Турсунов, О., Мирзаев, Р. Б., Ахмадалиева, М. К., & Кодиров, А. (2022). ЎЗБЕКИСТОНДА «ЯШИЛ МОЛИЯ» ТИЗИМИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ ВА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ. *Gospodarka i Innowacje.*, 28, 90-96.
61. Kizlarkhon, R. (2022). ECONOMICAL USE OF LAND AND WATER RESOURCES WITH THE OPTIONS. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429*, 11(09), 148-151.
62. Абдусаматов, Д. А. (2022). КЛАССИФИКАЦИЯ ПРИЕМНИКОВ ОПТИЧЕСКОГО ИЗЛУЧЕНИЯ ДЛЯ РАЗРАБОТКИ ОПТОЭЛЕКТРОННЫХ ИНФОРМАЦИОННО-ИЗМЕРИТЕЛЬНЫХ СИСТЕМ. *Gospodarka i Innowacje*. 24, 986-988.
63. Абдусаматов, Д. А. & Рахимов, Н. Р. (2021). Технологические Особенности Изготовления Афн-Пленок И Приборных Структур На Их Основе.
64. Рахимов, Н. Р. & Абдусаматов, Д. А. (2021). Определение Природы Возникновения Аномального Фотонапряжения И Разработка Оптрона На Их Основе.
65. Madvaliyev, V., & Rakhimova, K. (2022). The Role of Small Business and Private Entrepreneurship in the Economy. *American Journal of Social and Humanitarian Research*, 3(11), 264-267.
66. Kadirovna, A. M. (2022). CONSTRUCTION ENTERPRISES OF THE LEVEL OF USE OF PRODUCTION POTENTIAL. *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEWS ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603*, 11(10), 137-141.